

Živá a mŕtva voda Pavla Dobšinského

16. marca 1828 sa v Slavošovciach evanjelickému učiteľovi Pavlovi Dobšinskému a Zuzane Juliane, narodil syn Pavol Emanuel. Ďalších osem detí sa Dobšinským narodilo v Hosúsove, kde Dobšinského otec pôsobil ako evanjelický kňaz. Celá rodina sa neskôr sťahovala do Sirku.

Po vychodení elementárnej školy v Sirku sa deväťročný Pavol stáva žiakom nižšieho gymnázia v Rožňave. Tu si osvojuje základy maďarčiny. V štúdiu pokračuje v Miškovci. Neskôr pokračuje v štúdiách na levočskom lýceu. Na prešporskú výzvu Jána Francisciho z roku 1842 zbierať ľudovú slovesnosť, zareagujú aj študenti levočského lýcea, medzi nimi aj Dobšinský. Zbierajú piesne, príslovia, porekadlá, hádanky, pranostiky a rozprávky. Po zatvorení lýcea v roku 1848 sa Dobšinský vracia k rodičom do Sirku. Je povinný nastúpiť ako vojak do maďarskej posádky v Petrovaradíne. Vo februári 1850 je prepustený z vojenskej služby. Po návrate domov úspešne skladá kňazskú skúšku. Žije v Revúcej, v Brezne. V roku 1855 sa stáva evanjelickým farárom v Rožňavskom Bystrom. O tri roky neskôr sa stáva profesorom Katedry slovenskej reči a literatúry na banskoštiavnickom lýceu. Žiaci ho majú veľmi radi a on sa venuje aj zbieraniu slovenskej ľudovej povesti. 14. februára 1861 umiera v Drienčanoch priateľ Pavla Dobšinského evanjelický kňaz Jonatan Dobroslov Čipka. Dobšinský ponuku farníkov prijíma, stáva sa drienčanským kazateľom. Okrem kňazského povolania sa venoval záhradníctvu, opatroval ovocné stromy, choval včely, zbieral liečivé byliny. Chodil na salaše a blízke hrady. Doma na fare učil a vychoval niekoľko sirôt. Do malej dediny prichádza už s tehotnou, ale aj chorou manželkou. Napriek ťažkej chorobe porodí dcérku Olinku. Krstným otcom dievčatka je Ján Botto, ktorý jej daruje zlatý dukát. Má jeho krstniatku priniesť šťastie. V roku 1862 zomiera Dobšinského manželka Paulína. Tuberkulózou nakazená je aj malá dcérka a o niekoľko mesiacov zomiera tiež. Pavol Dobšinský prežíva veľmi smutné obdobie svojho života. Stratil dve najdrahšie bytosti. Smútok mu pomáha prekonávať práca. Okrem povinností kňaza zbiera peniaze pre slovenské gymnázium v Revúcej, zapája sa do činnosti Matice slovenskej a zbiera slovenské ľudové rozprávky. Po smrti svojho priateľa Janka Čajaka požiada o ruku jeho vdovu Adelu. So štvorročným synom Jankom sa stane pomocníčkou, láskou Dobšinského. Na ich svadbe je družbom Ján Botto. O necelý rok sa manželom narodí syn Vladimír, volajú ho však Mirko, potom Ľudko a Ivan Branislav. Dospelosti sa dožije len jeho adoptívny syn Janko a prvorođený syn Vladimír.

V roku 1870 Matica slovenská vydáva prvý zväzok folkloristického Sborníka slovenských národných piesní, povestí, prísloví, porekadiel, hádok, hier, obyčajov a povier. Dobšinský pracuje neúnavne. Zapája sa do práce pre svoj milovaný národ, aktívne pracuje pre svojich farníkov, pre ktorých je aj učiteľom, liečiteľom, poradcom.

Presne o desať rokov v roku 1880 vychádza v Martine národopisná monografia Prostonárodné obyčaje, povera a hry slovenské. Pavol Dobšinský sa dožil toho, že jeho rozprávky preložili do francúzštiny, angličtiny a nemčiny. Akurát doma sa nepredávajú. Ľudia nemajú peniaze na slovenské knihy. Je smutný a znechutený.

Od včasnej jari 1885 žije Dobšinský v predtuche smrti. 22. októbra 1885 hodinu pred polnocou Pavol Dobšinský na drienčanskej fare umiera. Pochovajú ho 25. októbra medzi farou a kostolom. Nápis na jednoduchom náhrobnom kameni hlása: „**Boj dobrý bojoval, vieru zachoval.**“

SÚŤAŽNÉ ÚLOHY

1. Napíš, kde si videl/-a túto sochu. Kde sa socha nachádza?

2. Napíš presný názov našej školy.

3. V znaku školy je znázornená jedna rozprávka P. Dobšinského. Napíš jej presný názov.

Odpovedaj na otázky:

4. P. Dobšinský sa narodil:

- a) v Slavošovciach
- b) v Rožňave
- c) v Drienčanoch

5. P. Dobšinský zbieral:

- a) Príslovia, porekadlá, tance, povesti a najmä slovenské ľudové rozprávky
- b) Príslovia, porekadlá, poviedky, povesti a najmä slovenské ľudové rozprávky
- c) Príslovia, porekadlá, hádanky, povesti a najmä slovenské ľudové rozprávky

6. Dobšinský mal dve manželky. Ako sa volali?

- a) Jana, Katarína
- b) Olina, Janka
- c) Paulína, Adela

7. Jeho vlastné deti sa volali:

- a) Janko, Vladko
- b) Vladko, Adelka
- c) Olinka, Vladko

8. Čomu sa venoval P. Dobšinský v Drienčanoch?

- a) Kňazskému povolaniu, vešteniu, pestoval ovocné stromy, choval včely, zbieral liečivé byliny.
- b) Kňazskému povolaniu, záhradníctvu, opatroval ovocné stromy, choval včely, zbieral liečivé byliny.
- c) Kňazskému povolaniu, stavebárstvu, opatroval ovocné stromy, zbieral liečivé byliny.

9. Rozprávky P. Dobšinského vydali v niekoľkých jazykoch. Vyber správnu možnosť:

- a) po anglicky, po rusky, po maďarsky
- b) po nemecky, po česky, po rusky
- c) po nemecky, po anglicky, po francúzsky

10. P. Dobšinský zomrel:

- a) 22.10.1885 v Slavošovciach
- b) 25.10.1885 v Drienčanoch
- c) 22.10.1885 v Drienčanoch

